

VLADIMIR NABOKOV • Maşenka

Kelebek: Common Morpho
Fotograf: Kendi çizdiği şekillerle genç Nabokov

Машенька

Mary

© 1970 Dmitri Nabokov

Bu kitabın yayın hakları The Wylie Agency'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 1758 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 211

ISBN-13: 978-975-05-1043-4

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDITÖR Müge Karahan

DİZİ KAPAK TASARIMI Bülent Erkmen

KAPAK Pınar Akkurt

UYGULAMA Nurgül Şimşek

DÜZELTİ Ayten Koçal

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VLADIMIR NABOKOV

Maşenka

Машенька

Mary

İNGİLİZCEDEN ÇEVİREN *Esra Birkan*

VLADIMIR NABOKOV 1899'da St. Petersburg'da doğdu. Varlıklı, liberal bir ailenin en büyük oğluydu. Bolşevikler iktidara geldiğinde aile Rusya'dan ayrılarak önce Londra'ya, sonra Berlin'e gitti. Nabokov, öğrenimini Cambridge, Trinity College'da tamamladı. 1923 ile 1940 arasında anadilinde romanlar, hikâyeler, oyunlar, şiirler yazdı ve kuşağının seçkin Rus göçmen yazarlarından biri olarak ün kazandı. 1940 yılında karısı ve oğluyla ABD'ye göç etti ve 1941'den 1948'e kadar Wellesley College'da dersler verdi. 1955'te yayımlanan *Lolita*'nın (İletişim, 1999) dünya çapındaki başarısından sonra, 1959'da Cornell Üniversitesi Rus Edebiyatı profesörlüğünden emekli olarak İsviçre'ye yerleşti. Nabokov, İngilizce yazdığı ilk romanı *The Real Life of Sebastian Knight*'ı (*Sebastian Knight'in Gerçek Yaşamı*, İletişim, 2003) 1941'de yayımladı ve ondan sonra bu dili şartırcı bir yaratıcılıkla kullanarak eserlerini İngilizce yazmaya devam etti. Vladimir Nabokov 1977'de İsviçre'nin Montreux kentinde öldü. *Lolita* dışında, önemli romanları arasında, fantastik bir aile romanı parodisi olan *Ada or the Ardor* (*Ada ya da Arzu*, İletişim, 2002) ve *Pale Fire* (*Solgun Ateş*, yakında yayımlanacak) sayılmalıdır. İletişim Yayınları'ndan çıkan diğer kitapları: *Karanlıkta Kahkaha* (1993); *Pnin* (1999); *Bir Günbatımının Ayrıntıları* (1999); *Rua, Dam, Vale* (2000); *Lujin Savunması* (2001); *Cinnet* (2003); *Göz* (2005); *İnfaza Çağrı* (2007); *Saydam Şeyler* (2010); *Konuş, Hafıza* (2011); *Nikolay Gogol* (2012).

Vera'ya

*Geçmiş gönül serüvenlerini hatırlamışken,
hatırlamışken geçmiş bir aşkı*

PUŞKIN

ÖNSÖZ

Romanın Rusça adı, Maria'dan türemiş bir isim olan *Maşenka*'dır.

Maşenka, benim ilk romanımdı. Evlendikten hemen sonra, 1925 baharında Berlin'de çalışmaya başladım bu roman üzerinde. 1926 yılının başlarında bitti ve göçmenlerin kurduğu bir yayınevi tarafından basıldı (Slovo; Berlin, 1926). Basıldıktan birkaç yıl sonra Almancaya çevrildi (Ullstein; Berlin. Bu basımı ben hiç okumadım). Bunun dışında 45 yıl gibi uzun bir dönem kitabı hiç çeviren olmadı.

Roman yazmaya yeni başlayanlarda çok sık görülen, bu kişinin kendisinden dem vurarak mahremiyetini gözler önüne serme eğilimi, el altında bulunan bir malzemenin çekiciliğine kapılmaktan çok, kendinden kurtulmanın rahatına erip daha iyi şeylere yönelme isteğinden kaynaklanır. Bu, benim nadiren katıldığım ortak kanılardan biridir.

Konuş, Hafıza'mı okuyanlar, Ganin'in anılarıyla benimkiler arasındaki benzerliği herhalde fark etmişlerdir. Ganin'in *Maşenkası*, benim Tamaramın ikiz kardeşidir; benim atalarımın yaşadığı topraklar bu kitaptadır; Oredezh Nehri bu ki-

taptan da akar, Rozhestveno'daki evin fotoğrafı, romandaki Voskresensk'te bulunan, sütunlu verandası olan evin de fotoğrafıdır aynı zamanda.

Maşenka'yı yazdıktan yaklaşık çeyrek asır sonra özyaşamımı anlattığım kitabın on ikinci bölümünü yazarken *Maşenka*'ya başvurmamıştım; ancak *Maşenka*'yı yeniden okuduğumda, gerçek olmayan (köyün kabadaylarıyla yapılan dövüş veya meçhul şehirde, ateşböceklerinin ortasındaki buluşma gibi) bazı eklentiler yapmış olmama karşın, bu kitapta, kendi kişisel gerçekliğimle, sadakat ve titizlikle kaleme alınmış özyaşamöykümdekinden daha çarpıcı bir biçimde hesaplaşmış olması gerçeği beni çok etkiledi. Önce bunun nasıl olduğuna akıl erdiremedim; o heyecan, o koku, zamanın engellerini ve kurmaca kahramanların görkemini nasıl aşmış olabilirdi ki?

Özellikle de, taklidin, gerçeğin ta kendisiyle böyle kıyasıya bir rekabet içinde bulunuşuna inanamadım. Aslında bunun açıklaması oldukça basitti: O zamanlar, Ganin, geçmişine, benim, *Konuş*, *Hafıza*'yı yazarken olduğumdan üç kat daha yakındı.

Rusya çok uzaklarda kaldı ve geçmiş, insanın hafif kaçık bir arkadaşı. Öyle tuhaflıkları var ki; insan, toplum içinde bunlarla başa çıkmaya zamanla alışıyor; bu yüzden, ilk kitabıma olan duygusal bağlılığımı itiraf etmekten hiç çekinmiyorum.

Bu kitapta, herhangi bir eleştirmenin rahatlıkla dalgaya alabileceği, deneyimsizlikten kaynaklanan kusurlar, yine kitabın kendisindeki (nekahet devresi, ahırdaki konser, sandal gezintisi gibi) birçok sahneyle telafi edilmektedir (bu davranın tek hâkimi olan) bana göre. Aslında bu sahneler daha sonraki çalışmalarına da hiç dokunulmadan aktarılmalıydı. Bu durumda çevirisinin de metne olabildiğince sadık kalınarak yapılmasından yanayım.

Gerekli gördüğüm değişiklikler yalnızca Ruslara özgü (göçmen dostların rahatlıkla anlayabileceği ama yabancılara bir şey ifade etmeyen) kısımlarda yapılmalı, bir de Ganin'in Jülyen takvimindeki tarihler, Gregoryen takvime çevrilmelidir (örneğin onun takviminde temmuz sonu, bizde ağustosun ikinci haftasıdır).

Bu önsözü şu sözlerle bitirmek istiyorum: 1970'te bir söyleşide belirttiğim gibi, "Bir yazarın biyografisinin en güzel tarafı, onun maceralarının değil, üslubunun öyküsü olmasıdır." İlk kadın kahramanıyla sonuncusu Ada arasındaki ilişki (eğer varsa; ki, bana göre yok) ancak bu ışıktta değerlendirilebilir.

VLADIMIR NABOKOV

9 Ocak 1970